

Το τραγικό αδιέξοδο της «Φόνισσας»

Το «Σκάσιμον», ακουστική αφήγηση από την Έλενα Αγαθοκλέους και τον Δημήτρη Σπύρου

Της Νόνας Μολέσκη

ΟΙ τελευταίες υποκριτικές δουλειές της Έλενας Αγαθοκλέους στο «Μινέττι» και στο «Ωδά και εκεία» με ώθησαν να δω την παραγωγή της Θεατρικής Ομάδας «Μίτος». Ομολογώ ότι από τον καιρό που η ομάδα παρουσίασε την παράστασή των «Βακχών», σε σκηνοθεσία Λούκα Βαλέβσκι με την Έλενα Αγαθοκλέους στον ρόλο του Πενθέα, αισθανόμουν ότι δεν είμαι και ο καταλληλότερος θεατής για το είδος του θεάτρου που αντιπροσώπευαν, καθώς ο σχεδόν αρρωστημένος τρόπος παρακολούθησης παραστάσεων, που έχω δυστυχώς αναπτύξει, με αναγκάζει να ψάχνω για τις σχέσεις αιτίας και αποτελέσματος για κάθε στοιχείο του

αισθητικού και νοηματολογικού συστήματος σε κάθε παραγωγή, εκτός κι αν η ασύλληπτη γοητεία κάποιας παραγωγής αρκεί για να πάροδοθώ στο αποτέλεσμα χωρίς το αναλυτικό σκάψιμο. Τότε λοιπόν ένιωσα ότι αδυνατώ να εντοπίσω πειστικές σκηνοθετικές τεκμηριώσεις για τα όσα έβλεπα, αλλά και ότι προσωπικά παραμένω εκτός της ατμόσφαιρας της παραγωγής.

«Το Σκάσιμον» ονομάστηκε από τους δύο δημιουργούς της παραγωγής, την Έλενα Αγα-

θοκλέους και τον Δημήτρη Σπύρου, ακουστική αφήγηση. Με τέτοιο ορισμό του είδους, οι δυο τους σαν να αφαιρούν το στοιχείο του θεάματος από τη δουλειά τους. Όντως, με ρούχα πρόβας, μ' ένα μπουκαλάκι νερό, με τις σελίδες κειμένων μπροστά της, η Έλενα Αγαθοκλέους σαν να λέει «Σημασία έχει αυτό που ακούτε και όχι αυτό που βλέπετε». Είναι

μια οδηγία που δεν μπορούμε ως θεατές να ακολουθήσουμε, καθώς η εικόνα είναι εκεί ... και είναι γοητευτική.

Είναι γοητευτική στην απλότητά της, με την εργασιακή ατμόσφαιρα, με τη συνδημιουργική σχέση των δύο, με την απουσία περιφραξής του σκηνικού χώρου, με τη στάση του σώματος της περφόρμερ και την κίνηση

των χεριών που ωθούν τον λόγο προς δικό του πέταγμα. Οι επαναλαμβανόμενοι ήχοι του Δημήτρη Σπύρου έδιναν ρυθμό και έδειχναν τον δρόμο στην αντιμετώπιση των δύο κειμενικών ογκολίθων, την «Ασκητική» του Καζαντζάκη και τη «Φόνισσα» του Παπαδιαμάντη. Επιλέγοντας αποσπάσματα, μικρά και ουσιαστικά, τόσο μικρά που σε μιας ώρας παράσταση ο χρόνος έφτανε για την επανάληψή τους, η Έλενα Αγαθοκλέους καταφέρνει να πείσει ότι η μορφή της συναυλίας, που δίνει μαζί με τον μουσικό συνεργάτη της, αρκεί να βασιστεί σ' αυτήν την ποσότητα λόγου. Εξάλλου δεν επιδιώκει να ταυτιστεί ή να καλέσει το κοινό της σε ταύτιση με την ηρωίδα της «Φόνισσας», διατηρώντας την αποστασιοποίηση μιας συναυλιακής εκτέλεσης. Καταφέρνει επίσης ν' αποδείξει ότι η επανάληψη και η loop επικάλυψη ως μέθοδος ταιριάζει στην ουσία του κειμένου του Παπαδιαμάντη, όπου η επανάληψη της γυναικείας μοίρας από γενιά σε γενιά αποτελούν το ουσιαστικότερο στοιχείο. Καταφέρνει ν' ακούσει τον ρυθμό των λέξεων, να πει τα κομμάτια της τραγουδιστά.

Καταφέρνει να θέσει τα αποσπάσματα από τα δύο κείμενα σε διαλογική σχέση μεταξύ τους, με το τραγικό αδιέξοδο της «Φόνισσας» να βρίσκεται σε αντιδιαστολή με το ελεύθερο πνεύμα του συγγραφέα της «Ασκητικής».

Η λιτότητα της παράστασης ήταν ουσιαστική, η φόρμα ενδιαφέρουσα και τεκμηριωμένη.

Η επανάληψη της γυναικείας μοίρας από γενιά σε γενιά αποτελούν το ουσιαστικότερο στοιχείο